

RDEČI PRAPOR

Izhaja v Ljubljani vsak petek.

Naročnina za avstro-ogrsko kraje za celo leto 5.44 K, za pol leta 2.72 K, za četrt leta 1.36 K; za Nemčijo za celo leto 6.96 K, za pol leta 2.98 K, za četrt leta 1.49 K; za Ameriko za celo leto 7.28 K.

Posamezna številka 10 v.

Reklamacije so poštne proste. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Inserati. Enostopna petit-vrstica 20 vin. za enkrat; 16 vin. za dvakrat; 12 vin. za trikrat; večkrat po dogovoru.

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

70. številka.

V Ljubljani, v petek, dne 26. julija 1907

Leto X.

NASLOVA: Za dopise, rokopise za list: Uredništvo «Rdečega Prapora», Ljubljana. — Za denarne pošiljave, naročila na list, reklamacije, inserate i. t. d.: Upravništvo «Rdečega Prapora», Ljubljana, Jurčičev trg, št. 3/I.

Beckov program.

V državnem zboru se je oglašil v četrtek ministrski predsednik baron Beck pri proračunski debati za besedo in je razvil v obširnem govoru svoje misli o političnem položaju in o namenih svoje vlade. Ker ne more nihče od meščanskega ministra pričakovati, da se postavi na socialno-demokratsko stališče, bi tudi socialist lahko priznal temu govoru višji pomen, ako ne bi imel Avstrijanec že preveč izkušnje, da je treba veliko previdnosti spričo vladnih besed.

Baron Beck se je lotil najprej narodnega vprašanja in je dejal, da se vlada noče skrivati pred njim. Obljuboval je, da hoče praktično delati na tem polju. Vse, kar je govoril, je bilo precej lepo, le da tudi baron Beck nima pravega smisla za narodno vprašanje. Kakor skoraj vse meščanske glave, vidi tudi on sto in sto posameznih vprašanj, pa ne opazi, da so vse posameznosti samo deli neke celote, katero se mora urediti, ako se hoče priti do miru. Po Beckovih besedah se da soditi, da misli krpiti, ne pa vstvarjati. Narodno vprašanje je za Avstrijo res velik problem in za njega rešitev je treba velike politične ideje in močne roke. Obojega pa menda manjka Becku. Ako pripisuje narodnemu vprašanju res tako važnost, kakor pravi sam, tedaj bi bila njegova naloga, izdelati načrt za preureditev države, da bi mogli narodi brez večnih konfliktov živeti drug poleg drugega in skupno pospeševati skupne interese. Velik državnik, ki bi razumel potrebe države in ki bi čutil v sebi potrebno moč, bi predložil državnemu zboru načrt za narodno avtonomijo; uradnik, ki je postal minister, pripoveduje, da je narodno vprašanje komplicirano!

Glede reforme politične uprave je naznanil ministrski predsednik ustanovitev okrožnih oblasti. Kolikor se da posneti z njegovih besed, hoče reformirati birokracijo; za avtonomno življenje pa razdelitev v okrožja menda ne bode imela pomena, a ravno to bi bilo važno.

Lepa je bila ministrova beseda: «Najvišja produktivna moč je živi človek»; zato se hoče vlada lotiti socialnih reform. Zlasti hoče reformirati delavsko zavarovanje in upeljati zavarovanje za starost in obnemoglost. To bi bilo prav zadovoljivo, ako ne bi bil Beck povedal, da vlada se «študira». To študiranje traja že prav dolgo in prav nič ni mično, da ne more ministrski predsednik še nič pozitivnega povedati o nameravanih zavarovanju.

Beck se je skliceval na gospodarsko povzdigo Dalmacije in je obljubil, da hoče podpirati tudi Primorsko in Tirolsko. On seveda ni kriv grehov, ki so jih storili njegovi predhodniki; povedati se sme pa vendar, da se je Avstrija precej pozno zmisli na to nalogo in da jo izvršuje tudi sedaj bolj iz političnih in agitatoričnih razlogov, nego iz ljubezni do narodov.

Za povzdigo tujskega prometa hoče vlada ustanoviti centralen urad, kar je prav pametno.

Glede nagodbe z Ogrsko je povedal Beck, da se ne sme povedati ničesar. Upa sicer, da se doseže nagodbo, s katero bo Avstrija lahko zadovoljna; vlada pa ne stoji na stališču, da mora imeti nagodbo za vsako ceno. Omenil je, da so nekatera zelo važna nagodbena vprašanja še nerešena. Ako se ne dožene nagodbe, tedaj vlada

ne bi smatrala podaljšanja sedanjega položaja za koristno.

Politika vlade ne more biti drugačna — pravi Beck — nego meščanska. Gospodarsko mišljenje socialne demokracije in njene cilje bode ministrski predsednik vedno odklanjal (to mu verjamemo!); njene praktične zahteve bode pa vedno tako vpošteval, kakor zadeve drugih strank (to bomo videli!). Vlada sploh ne misli na politiko, ki bi potisnila to ali ono stranko v brezpogojno nasprotstvo. Avstrija ni država političnih večin, ker se stranke zamenoma izključujejo. Avstrija potrebuje političen program vsaj za deset let; kar storimo v tem desetletju, bode odločevalo, ali bode država v kakem skritem kotu, ali pa bomo marširali na široki cesti svetovnega prometa.

To so ministrove besede. Kar je v njih lepega, postane dobro šele tedaj, kadar se izpremeni v delo — če se namreč sploh izpremeni. Počakajmo!

„Edinost“ polemizira.

S kom? Vrag vedi. O povodu ne moremo govoriti, ker «Edinost» je kakor tiste stare babe, ki vtikajo svoj nos v vsako stvar ne glede na to, če imajo za to povoda ali ne. Napisali smo članek, v katerem smo označili svoje stališče glede zadnjih volitev v mestni svet puljski in tozadevno stališče ital. sodruga. Gotovo nismo hoteli napraviti s tem poklona slovenskim narodnjakom. Ali za «Edinost» je bilo dovolj, da je pričela s svojim «I., II., IV.» in slutimo, da ima za nadaljevanje teh svojih kilometerskih polemik še precej veselja.

Ampak značilna je ta polemika, ker se ne skuša polemizirati stvarno in direktno, temveč je člankar prišel vsled nekega nagona v sovraštvo do socialne demokracije nekam, da sam ni več vedel, kje bo končal. Prišel se je baviti z našim člankom, obregnil se je v ital. in slov. sodruge in dospel do konference zaupnikov istrskih sodrugov, o kateri ni niti vedel, ko je pričel polemizirati. Govori pa o tej konferenci ravno tako, kakor lajik o šolčnih pegah. Pové namreč, da sta se udeležila debate pri točki «politično in administrativno stališče v Pulju» tudi slovenska sodruga Kermolj in Regent. In to je «Edinosti» v dokaz, da je nastalo nesoglasje med slovenskimi sodrugi samimi, češ, da sta omenjena sodruga nastopila proti stališču, ki ga je zavzel «Rdeči Prapor» povodom puljskih volitev. V dokaz pa, da sta res tako nastopila, navaja «Edinost» soglasni sprejem resolucije, v kateri italijanski sodrugi iz Istre nalagajo poslancu Pagniniju, naj skuša preprečiti nameščenje vladnega komisarja v Pulju, naj predoči vladi resnost položaja, ter zagotavljajo socialističnemu proletarijatu v Pulju svojo moralno in gnotno solidarnost.

Nič ne ve «Edinost», kaj sta govorila sodruga Kermolj in Regent, tudi ne vpraša, če sta glasovala in če sta sploh mogla glasovati. Kaj briga to «Edinost»? Opljuvaj motiv, si je mislil člankar in pri tem ni niti najmanje slutil, da se osmeši, ker je njegovo otroško sovraštvo do socialne demokracije tako neumno, da je bil vesel samega sebe, ko je napel lok in ne more razumeti kako, da ni zadel pravo. Toliko truda, in slovenski socialisti so ostali še vedno zvesti svojemu programu! Niti enega si niso pridobili za svoje nakane. Kajti morali bi biti preneumno otročji, da bi ne razumeli, da «Edinosti» ne gredo puljske volitve prav nič v glavo ter da je namen polemike neka popolnoma druga žival, nego bi jo hotela pokazati «Edinost». Naposled pa bi rada vedela, kje so resnični in «avtoritativni» (to je beseda «Edinosti») tolmači stran-

kinih nazorov in ciljev. To je za «Edinost» velike važnosti (zakaj, sicer ne vemo) sedaj, ko priznava naši stranki mesto poleg drugih strank. Iz jako človekoljubnih in pravičnih elementov je vsekakor sestavljena tuk. narodna stranka, da priznava tudi naši stranki mesto!

Preveč smešna je gospa «Edinost», da bi se mogli resno pečati z njo, preveč nelojalna, da bi verjeli v odkritosrčnost njenih namenov. Prihodnjic pa priobčimo zapisnik omenjene konference, iz katerega razvidi vsakdo, kaj sta govorila sođr. Kermelj in Regent v soglasju z vsemi člani tuk. pol. odbora. Mogoče bomo tako naučili polimiste «Edinosti», da si nabavijo najprej gradiva in šele potem polemizirajo.

Državni zbor.

V parlamentu se nadaljuje proračunska debata. V četrtek je začelo drugo čitanje.

Poročevalec dr. Chiari je priporočal provizorij.

Krščanski socialci dr. Mayr iz Inomosta je trdil velikansko neumnost, da so prišli krščanski socialci z lastno močjo v državni zbor, socialni demokratje pa s pomočjo vlade. To se upa krščanski profesor pripovedovati ljudem, ki se še živo spominjajo, koliko se je trudil baron Beck po glavnih volitvah, da bi skoval koalicijo vseh meščanskih strank s krščanskimi socialci proti socialnim demokratom! Potem je zahteval klerikalno šolo, češ, da vstvarja «krščanska kultura» najvišjo srečo na tem in na onem svetu. (Avstrija je vendar prava država krščanske kulture. Delavci naj pa presodijo, kako visoka je njih sreča v tej kulturi!) Tudi na vseučiliščih bodo krščanski socialci zahtevali, da se jih ne «zapotavlja», kakor doslej. (Menda bi tudi tam radi vpeljali katekizem namesto znanosti!)

Potem je govoril Klofač, za njim pa dr. Krek, ki je trdil, da zahteva njegova stranka, naj se birokratična država reorganizira v demokratično. (Dobri dr. Krek se je zmotil; njegova stranka zahteva teokratsko, hierarhično državo; on bi bil morda za svojo osebo zadovoljen z demokracijo, ki bi gotovo odgovarjala njegovim prirojenim lastnostim. Ampak on tega ne zahteva, ker ne sme. In če pravi, da je njegova stranka za demokratično državo, tedaj govori neresnico.) Priporočal je slovensko vseučilišče in je dejal, da so slovenski poslanci zastopniki proletarskega naroda. (To si je treba zapomniti; ampak dr. Krek naj pazi, da mu Jeglič prihodnjic ne prepové kandidirati.) Glede nagodbe je dejal, da Slovenci in Hrvatje niso zato tukaj, da bi regulirali politični apetit Madjarov. Zagovarjal je hrvatsko-slovensko edinstvo in je dejal, da se sklicujejo Slovenci in Hrvatje lahko na pisane pravice. (To je čudna demokracija! Ako imajo sedanji Slovenci in Hrvatje potrebo za kako edinstvo, kaj je potem treba brskati po starih papirjih, iz katerih se da dokazati najbolj absurde državnoopravne teze? S takimi papirji bi tudi Francozi lahko zahtevali «Ilirijo».)

Za Krekom je govoril Beck. O njegovem govoru poročamo na drugem mestu. Govorili so še dr. Laginja, Poljak Stapinski, krščanski socialci Pantz, Italijan Gentili in Poljaka dr. Glombinski ter dr. German.

V govoru Stapinskega je bilo važno sledeče: «Poljska ljudska stranka je nameravala pristopiti poljskemu kolu, ako bi se bilo ravnalo v deželi z njo tako, kakor z drugimi strankami. Namestnik grof Potocki nam je pa dejal, da sme naša stranka le tedaj računati na enako

ravnanje, ako se njeni poslanci zavežejo, da bodo v državnem zboru molčali o galskih volilnih sleparijah. To je namestnik ponovil tudi v navzočnosti poljskih ministrov Dzeduszyckiego in Korytowskega.

V petek je prvi govoril Rumun baron Hormuzaki o bukovinskih razmerah. Za njim je prišel češki socialni demokrat Tomašek do besede. Lepemu Beckovemu govoru se mora reči, da so to doslej samo besede. Socialisti so pričakovali, da pride ministrski predsednik v jeseni z gotovim načrtom o reformi delavskega zavarovanja in o zavarovanju za starost in obnemoglost. Z nameranim razširjenjem delokroga deželnih vlad bi le tedaj lahko soglašali, ako se vpelje tudi za deželne zbornice splošno in enako volilno pravico. Sodrugi Tomašek se je potem pečal z ljudskim šolstvom. Naglašanje »versko-nravne vzgoje« v prestolnem govoru je gotovo zelo sumljivo. Tukaj se pokazuje ministrski predsednik v pravi podobi. Pet takozvanih svobodomiselnih ministrov menda nima toliko upliva, kakor ministrstva željni dr. Geßmann. Govornik je navedel več slučajev s Češkega, ki dokazujejo, da se preganja učitelje, ki se upajo pokazati, da niso klerikalni. S takim preganjanjem se napravi hinavce in potrte ljudi, ki ne morejo vzgajati svobodnih, zavednih državljanov. S svobodno šolo v zvezi je tudi skrb za šolske otroke, da dobe hrano, učna sredstva, obleko i. t. d. Potem se je pečal govornik s češkimi šolami v krajih, kjer je češka narodnost v manjšini in je dokazoval, da so take šole tudi socialna potreba. Končno se je zavzel za češko vseučilišče v Brnu.

Potem so govorili: Nemško-socialni agrarec grof Kolowrat, Rusin dr. Konstantin Levickýj, Mladoček dr. Kramar, češki agrarec Prašek, Hrvat dr. Ivčević, nemški radikalec Malik in nemški radikalec Pacher.

V soboto je govoril prvi sodrug Pittoni. Proračunska debata se ni razvila v obširno politično razpravo; ali nekaj je vendar že jasno v zbornici: Vse stranke veže skupno sovraštvo proti socialni demokraciji. Slišati je bilo mnogo govorov; vsi so končali tako: »Z vlado nismo zadovoljni, z obstoječim redom nismo zadovoljni, zato — glasujemo za vlado.« Krščanski socialci nam očitajo, da oviramo delavnost državnega zbora; nikomur izmed bogaboječih gospodov pa ni prišlo na misel, da bi se lahko delalo šest dni na teden, ne pa le štiri. V narodnih zadevah se hoče vlada menda držati dosedanjega sistema: Korakati od provizorija do provizorija. To ni rešitev, ampak krparija. Ministrski predsednik je zagovarjal državni egoizem proti strankarskemu egoizmu; ali pameten državni egoizem bi bil zadoščenje ljudskih potrebščin in potrebščin avstrijskih narodnosti. Prestolni govor je molčal o tiskovni reformi; ali pred sedmimi leti obljubljena reforma je tudi danes se potreba, ki se jo mora izpolniti. Govornik omenja potem pomanjkljivost v tržaški luki. Ko se je Lloyd izdatno zvišalo subvencijo, se je reklo, da mora staviti mnogo novih ladij. Delavci obeh velikih tržaskih ladjedelnic so po pravici pričakovali, da jim bode za več let zagotovljeno delo. V tržaski ladjedelnici se pa odpušča delavce, štiri velike ladje, vredne okrog dvanajst milijonov kron, se pa naroči na Angleškem! Sodrugi Pittoni kritizira, da je prejšnja stavka za italijansko pravoslovno fakulteto znižana od 64.000 na 25.000 kron. Minister Hartel je imel prav pameten načrt, da bi se prelozilo stolice za pravno in državno znanstvo v Trst ter z njimi združilo visoko trgovsko šolo. Kakor vse, kar je pametnega pri nas, je padlo tudi to v vodo. Govorec o šolskem vprašanju, omenja, da je danes v Trstu 3 do 4000 otrok, ki ne pridejo do pouka, ker ni dosti sol. Socialni demokratje niso sovinitni in kar zahtevajo v narodnem oziru, zahtevajo zaradi ljudske potrebe, ne pa za agitacijo, kakor meščanske stranke. Govornik polemizira potem s krščanskim socialcem Mayrom, ki je dejal, da so za krščanske socialce nebesa minimalni program, skrb za delavstvo pa maksimalni (kar pomeni v kršč. soc. jeziku toliko, kakor nedosežni). Krščanski socialci hočejo torej spraviti ljudi najprej v nebesa, potem pa skrbeti zanje. Ker so tako poslušni katoliški cerkvi, niti ne smejo reševati delavstva; saj je

Pij X. dejal v svojem »Motu proprio«, da so ljudje v človeški družbi po božji volji neenaki in da sprejemajo delavci v popolni svobodi delo. Bismark je dejal, da se ne bi doseglo nobenih socialnih reform, ako ne bi bilo strahu pred socialnimi demokrati. In Bismark je bil čisto pameten mož. Zato se bomo ravnali po tem in bomo gledali na to, da nas bode vedno več.

Potem je govoril nemški naprednjak dr. Pergelt, za njim Mladoček dr. Stransky, nadalje češki klerikalec dr. Hruban, potem pa češki realist profesor Marsaryk, čegar govor je bil jako temeljit, zaradi česar so se tudi krščanski socialci močno razburjali.

Zadnji govornik tega dne je bil član poljskega kola Kozłowski, ki je povedal, da so Poljaki (namreč stančiki) nasprotniki reforme zakona in svobodne šole — kar itak ni nič novega.

V ponedeljek je zbornica končala proračunsko razpravo, ki je postala zelo zanimiva po govorih obeh generalnih govornikov, sodruga Schuhmeirja in klerikalca barona Morseyja. Poslanec Schuhmeier, ki je sploh izvrsten debater, je imel še posebno srečen dan in je naredil s svojimi izvajanci, ki so trajala skoraj tri ure, jako velik vtisk. Zanimanje za njegov govor je bilo tako veliko, da je bila ves čas številna četa poslancev okrog njega, ki se je včasih naslajala ob njegovem krasnem naravnem humorju, včasih pa rjula kakor na raznju, kadar je govornik zadel v živo tarčo. To se je godilo zlasti, ko je Schuhmeier obračunal s krščanskimi socialci.

Pred začetkom debate so ministri odgovarjali na nekatere interpelacije, potem je dobil besedo nemško-radikalni poslanec vitez Mühlwart, ki je mislil, da je kdove kako taktno dokazal svojo demokratičnost, rekoč, da ga ni sram sedeti z nemškim delavcem pri eni mizi. Rusin dr. Trylovski se je pečal z razmerami rusinskih kmetov pod vlado poljskih zlahčevcev. Nemški nacionalci dr. Oberleithner je zagovarjal interese industrialcev. Potem se je zaključilo debato in sta bila izvoljena generalna govornika Schuhmeier (proti) in baron Morsey (za).

Schuhmeier se je najprej pečal s prestolnim govorom, v katerem pravi vlada, da je stanje državnih financ zadovoljivo. Bilo bi tudi čudno, ako ne bi bilo tako, kajti nezadovoljiv je položaj državljanov. Največji del dohodkov ima država iz indirektnih davkov, ki so najtežje breme za delavno ljudstvo, kateremu je prištevati vse sloje, ki delajo z rokami ali pa z umom. Vedno se trdi, da zastopa socialna demokracija samo razredne interese; ali v starem parlamentu se ni delalo druge politike, kakor razredno in v sedanjem se jo uganja zopet, ampak politiko meščanskega rezreda. Leta 1868 je iznašal zemljiščni davek veleposestnikov 70 milijonov, v tem ko je padel izza leta 1904 na 51 milijonov. Ali to ni bila razredna politika? V tem času so pa indirektni davki ogromno narasli. Socialne demokrate se imenuje »brezdomovince« in očita se jim, da nimajo ljubezni do države. Vzemite z ljudstva ogromna bremena in rešite ga pijavk, pa pride ona ljubezen sama od sebe. Od 1892 milijonov kron, ki jih izda država za leto 1907, je za delavski rezred namenjenih vsega skupaj 668.000 kron za obrtno nadzornišvo. To je vse, kar stori država za delavstvo. Militarizem velja 339 milijonov; kaj stori država za kulturo? Za ljudsko šolo nima država več kakor 6 milijonov, zato je v Avstriji ogromno število analfabetov, polno sol brez učiteljev in nešteto občin brez sol. Država bi morala prevzeti stroške za ljudsko šolo. Vladne obljube ne morejo imponirati socialnim demokratom. Napredek delavskega varstva ni odvisen od dobre volje vlade, ampak od moči, ki tiči v delavstvu. Kar se tiče osemurnega delavnika, mu marsikomu že naproti, seveda zadnji v vrsti. Na Angleškem in na Francoskem imajo z osemurnim delavnikom najboljše izkušnje. Obljube se niso program. Prestolni govori se lahko izpreminjajo vsakih šest let. »Država bodočnosti« ni zapisana v našem programu. Ali kapitalistična država ni red, ki ga je ustvaril bog in ni neizpremenljiva. Po pravici je dejal profesor Marsaryk: »Bližji smo materializmu, nego slutite!« Dočim branite privatno lastnino pred socialnimi demokrati, se izpreminjajo njene oblike od dne do dne. Državna lastnina se neprenehoma kopiči; zakaj naj bi se ustavilo podržavljenje ravno tam, kjer bi gospoda rada?

Schuhmeier je potem krepko prijel nemške nacionalce in je dokazal, da so storili socialni demokratje za narod mnogo več, nego vsi nacionalisti skupaj. Potem je prav temeljito obračunal s krščanskimi socialci. To je grozovito bolelo Bielohlavka, ki je neprenehoma delal najneumnejše mejklice, tudi Geßmann je skakal in sekundiral mu je Wohlmeier. Schuhmeierja niso spravili z vsem svojim rohnenjem iz ravnotežja.

Za Schuhmeierjem je govoril klerikalni — pardon, krščansko-socialni baron Morsey. Njegov govor je bil reakcionaren do skrajnosti. Ako bi vzeli kakega fanatičnega kaplana k žandarjem, pa bi moral potem govoriti v dvojni žandarsko-klerikalni lastnosti, ne bi mogel besedičiti bolj nazadnjaško, nego je ta ljubeznivi baron.

Končala se je debata s celo vrsto »stvarnih popravkov«.

V torek so zopet ministri odgovarjali na nekatere interpelacije. Pozornost zasluži dejstvo, da je justični minister zagovarjal galsko sodstvo, a zelo nerodno.

Potem je bila volitev definitivnega predsedništva. Socialni demokratje se te volitve niso udeležili. Izvoljeno je bilo dosedanje provizorično predsedništvo. Dr. Weißkirchner (predsednik, krščanski socialci) je dobil 311 glasov, 22 glasovnic je bilo praznih; dr. Začek (prvi podpredsednik, Staročeh) je dobil 244 in dr. pl. Starzynski (drugi podpredsednik, konservativen Poljak) 212 glasov. Vsi trije izvoljenci so imeli obligatne nagovore. Na dnevnem redu je bila izprememba trgovskega ugovora s Turčijo, po kateri se zviša colnina za uvoz v Turčijo na dobo sedmih let od osmih na enajst odstotkov. Poročal je Polj. Dalmatinski Srb dr. Baljak je govoril o bosanskih razmerah. Zakon je bil sprejet.

O kovanju denarja po 100 in po 5 kron je poročal Wittek. Tudi ta zakon je bil sprejet, ravnotako zvišanje melioracijskega zaklada, o katerem je poročal Udržal. Potem je predsednik zaključil sejo, ker so morali krščanski socialci oditi na — banket. Dr. Lueger se namreč pelje na Tirolsko.

Dopisi.

Iz Idrije. »Slovenec« in njemu sorodno časopisje psuje, psuje in psuje... »Socialno-demokratska surovost,« to je najmilejši naslov za idrijsko delavstvo. Prav: »Slovenec!« Nam je vseeno, kar tvoji blagoslovljeni in neblagoslovljeni mazači napišejo! Tvoje psovke nas ne spravijo iz ravnotežja. Zakaj pa psuje? No — 14. t. m. je praznovala »Kat. delavska družba« razvitje svoje nove zastave. K ti slavnosti pa je klerikalno vodstvo na Kranjskem vabilo vse, kar leze ino gre. In v »Slovencu« so objavljali dan za dnem polne naslove društev, ki pridejo v Idrijo. Tukajšnji klerikalci pa so meli z rokami: »Idrijo predstavimo gostom iz Ljubljane in drugod kot čisto klerikalno mesto.« Vsi klerikalni hišniki so razobesili zastave, celo iz cerkvenega stolpa sta visele dve! Erična hiša, kjer ima sedež kat. del. družba, je bila vsa v zelenju — iz vsakega okenca pa zastavica. Pri Didiču ravno tako! Vse je pa imelo provokatoričen pomen in namen. V ljudeh je jelo vreti — in zvečer, ko so klerikalci priredili podoknico kumici zastave, izbruhnila je nevolja v hrupno demonstracijo. V nedeljo zjutraj so delavske množice zopet glasno demonstrirale — vrhunec pa so demonstracije dosegle v nedeljo zvečer. Žandarmerija je bila vsa na nogah, posadke s Črnega vrha, Godoviča in iz Žirov so bili poklicane — ali opravka niso imeli. Niti ene aretacije niso izvršile. Ljudstvo je demonstriralo v mejah dostojnosti! Klerikalci so hoteli provzročiti pretepe ter so metali kamne in zmerjali demonstrante z najgrjimi priiniki. Demonstranti so pa ohranili mirno kri — na tisoče jih je bilo, ali nič opravka niso dali žandarmeriji. To klerikalce boli, zelo boli, ker oni imajo radi žrtve. Sedaj pa psujejo, psujejo... in lažejo — lažejo! Pa, ali zna klerikalec kaj drugega? Zato pa v boj, portii klerikalizmu na celi črti! Dol s klerikalizmom!

Domače stvari.

Glede kranjskega deželnega zbora pravi »Slovenec«, da so vse vesti o njega sklicanju neresnične. Klerikalci imajo s kranjsko deželno vlado nedvomno zveze, zato je že mogoče, da so prav poučeni; saj tudi Šuštersiču se niso zaprta Beckova vrata. Ali če je tako, tedaj bi bilo vendar potrebno, da slavna vlada enkrat pové, kaj pravzaprav namerava. V tej ljubi »konstitucionalni« državi mislijo menda ministri in deželni predsedniki res, da je ljudstvo le zaraditega na svetu, da oni lahko vladajo. Ali prebivalstvo ima pravico vedeti, kaj je z njegovim zastopstvom in vlada ima prokleta dolž-

nost, pojasniti to. Saj deželni zbor vendar ni igračka za gospode Becke in Schwarze. Izpolnjevanje ima naloge in vršiti ima pravice; za oboje mu mora vlada dati priložnost. Ako deželni zbor ne more funkcionirati, daje zakon vladi pravico, da ga razpusti in ljudstvo ima tedaj pravico, da voli nov deželni zbor. Nikakor pa nima vlada pravice, vzdrževati fikcijo deželnega zbora in zadrževati vsako delo v deželi. Torej — kaj bo? Za odgovor je skrajni čas.

Pri ljubljanski cestni železnici se terorizira uslužbenec na nečuden način, ki ga opišemo prihodnje nekoliko bolj natančno na podlagi dosti bogatega materiala, ki nam je na razpolago. Opozorjamo pa že danes gospoda «Betriebsleiterja» in njegove priganjače, da si lahko prihranijo trud, ki ga imajo s tem, da iščejo «hecarje» med obojem. Glavni ščuvanci so oni sami in njih pašovski zistem. Premisliti je treba, kakšno službo ima osebe cestne železnice, ki ujame od pol 6. zjutraj do pol 11. zvečer komaj toliko časa, da se v goreči naglici nekoliko najé, pa zasluži ob svojem dosti težkem in ogromnem opravlilu po 14 kron na teden. V takih razmerah še uslužbenec šikanirati pa preganjati s kaznimi, računati jim za šipo, ki velja 20 vinarjev, po 2 kroni in končno odpustiti ljudi, katere se ima na sumu, da hočejo pomagati svojim tovarišem do organizacije, je naravnost barbarično. Gospod prometni vodja naj nam pa le verjame, da poznamo in bomo poznali razmere pri njegovem obratu, tudi če zapečati vsem uslužbenecem usta. To velja tudi za preglednika Podreberska in Erklavca. Gospodje mislijo menda, da podpró svoj zistem, ako disciplinirajo svoje osebe. Dosegli pa bodo nasprotni efekt. Marsikaj je sicer v Ljubljani zaostalo, ali končno tudi to mesto še ni v Sibiriji in tudi pri cestni železnici morejo nastati civilizirane razmere. Ako bi gospodje bili pametni, bi sami delovali na to, če pa nečejo, bodo pa imeli boj, ki jim pa ne napravi preveč veselja. Sicer pa ne bi bilo napačno, da bi tudi magistrat nekoliko pogledal, kaj se godi pri podjetju, katero ima nadzorovati.

Shodi.

Ljubljana. V nedeljo, 28. t. m. ob pol 10. dopoldne je v areni «Narodnega Doma» ljudski shod. Na dnevnem redu je «Mizarska stavka». Boj ljubljanskih mizarjev, ki traja že štiri tedne, ni važen samo za mizarske pomočnike, ampak ima že sedaj posledice, ki bi morale zanimati vse prebivalstvo. Trdovratnost podjetnikov je odgnala že veliko število mizarjev iz Ljubljane in lahko se zgodi, da nastane kriza za vso mizarsko in stavbno obrt. Kdor ni ravnodušen za take posledice, naj torej pride na shod.

Umetnost in književnost.

Ivan Cankar: Aleš iz Razora. V novi «Narodni založbi» je izšla Cankarjeva povest pod gornjim naslovom. Cena je 1 K 50 vin., po pošti 10 vin. več. Naroča se jo lahko pri «Narodni založbi» v Ljubljani, dobi se jo pa tudi v javnih knjigo-tržnicah. O tem najnovejšem Cankarjevem delu, ki je v vsakem oziru dostojno njegovega peresa, objavimo še oceno. Ne moremo si pa kaj, da bi ne reflektirali na neke čudne kritike, ki hočejo sugerirati čitateljem, da so bile vse stvari, ki jih je Cankar napisal poprej, sami nezreli poskusi in da je šele pri «Narodni založbi» dosegel pravo umetniško stopinjo. Če bi bili hudomušni, bi seveda lahko rekli: Bo že tako; dozorel je in v tem hipu je napisal Aleša iz Razora ter vstopil v aktivno politiko kot socialni demokrat. Ali take dovrtipe prepuščamo «kritikom», ki cenzurirajo knjige po založnikih. Resnica je, da je Aleš iz Razora jako lepo, umetniško delo, da pa tudi «Na Klancu», «Kralj na Betajnovi», «Gospa Judit», «Martin Kačur» i. dr. vsaj niso slabši. Aleš iz Razora je pisan ravno tako po «cankarsko», kakor vse njegove stvari; kdor mu je n. pr. štel v greh «misticizmom», bi moral reči, da «boleha» tudi Aleš za «misticizmom». Če so pa pogumne figure v Alešu umetniške, tedaj je vsaj tako umetniško tudi po krivici ozmerjana «Nina». Kdor pozna Cankarjeve prejšnje spise in čita kritike, ki postavljajo Aleša v nasprotje z vsemi prejšnjimi, bi moral kar misliti, da je naš pisatelj naenkrat napisal velikansko neumnost. Zato je treba protestirati proti takim recenzijam. Aleša priporočamo, ker je pravi Cankarjev umotvor, vzlic kritikastrskim reklamam.

Socialni pregled.

Pekevski pomočniki v Ljubljani so dosegli važen uspeh s pomočjo svoje organizacije. Dne 6. junija t. l. so sklenili pomočniki na shodu, predložiti mojstrom spomenico z zahtevo, da se odpravi hrana — izvzemši kruh, ki bodi prost, ker se ga rabi za uživanje — pri gospodarjih, pa naj se namesto tega izplačuje delavcem odškodnino po 1 K 40 vin. na dan. Hrana pri delodajalcu je bila ena najbolj poniževalnih šeg, ker je dajala delavcu značaj nesvobodnega posla. Lani so pomočniki stavkali zaradi te zahteve, vendar se jim ni posrečilo, doseči popolni uspeh. Letos je bil na shodu sprejet predlog sodruga Avbelja; spomenico so podpisali delavci vsake prizadete tvrdke. Večina gospodarjev je do 23. junija ugodila zahtevi; gospodična

Jančar in gosp. Zalaznik sta se pa zavezala, ugoditi dne 1. julija, kar sta tudi storila. Izkazal se je samo znani Matija Zalar, ki je sicer izpolnil zahtevo, a je posadil svoje tri pomočnike na cesto, češ: Dam že, ampak ne tistim, ki zahtevajo. Delavci naj si zapomnijo tega gospoda! Pekarskim pomočnikom pa čestitamo na lepem uspehu, ki vnovič dokazuje, koliko vredna in kako potrebna je organizacija.

Društvene vesti.

Trst. Podružnica II. splošnega strokovnega in pravoverstvenega društva je imela dne 25. junija svoj občni zbor, na katerem so bili izvoljeni v odbor sledeči sodrugi: Za predsednika Ivan Zink, za podpredsednika Ignacij Mihevc, za odbornike Wernig, Köfferl, Tvrđy, Komac, Tschofenig in Stepišnik. O sklepah občnega zbora centrale je poročal sodrug Josip Kopač; povdarjal je pomen organizacije in je razložil sklep glede povišanja mesečnih prispevkov. Sodrugi Mihevc je govoril o novi organizaciji katero snujejo tržaški narodnjaki, ki so izpoznali, da so jim postala tla nevarna pa bi radi izvalili železničarje v društvo, ki naj bi jim delalo stafažo. To se jim pač pri zavednih železničarjih ne posreči.

Sodrugi od državne železnice se opozarja, da so društveni prostori vedno odprti in so tam na razpolago številni domači in inozemski strokovni ter dnevni časopisi in revije v slovenskem, nemškem, italijanskem in češkem jeziku.

Vplačila sprejme na progi Trst-Gorica sodrug Fran Franc, v Trstu na državnem kolodvoru sod. Wernig, v prosti luki Anton Fuck, na progi Trst-Divača-Pulj Friderik Komaci. Biblioteka je odprta ob petkih od 7. do 9. ure zvečer ter ob nedeljah dopoldne. Vsa naznanila glede pravovrstva sprejema sodrug Zink, glede nezgod pa sodrug Tschofenig. Kdor ima zapreke glede šole, naj se oglasi pri sodrugu Mihevcu, da se lahko stori potrebne korake.

Društvo «Ljudski odbor» v Trstu je otvorilo v četrtek dne 18. t. m. ljudsko čitalnico v okraju Sv. Andrej v ulici Economo št. 10, I. nadstropje. Natančen opis otvoritve in druge podatke podamo v prihodnji številki. Toliko v pojasnilo vsem prijateljem čtiva, izobrazbe in napredka, katerim priporočamo, da pristopijo v velikem številu temu društvu, ki je že toliko storilo v prosep in izobrazbo slov. delavstvu v Trstu.

Darila za stavkujoče mizarje v Ljubljani. Prispevali so: Gospod Bevc, gostilničar na Dunajski cesti K 20—, tiskarna komisija tiskarjev K 20—, sodrug Grapar K 1—, delavstvo tovarne za glasovirje K 9-90, delavstvo Kozlerjeve pivovarne K 7-64, delavstvo tvrdke Bučon K 5-20, strugarji in podobarji K 3—, Vehar Matija K 1—, Laznik Josef K 2—, delavstvo plinove tovarne K 4-40, mizarji tvrdke Rojina K 2—, Fajon K 1—, I. in II. izkaz K 182-12. Skupaj K 259-26.

Lekarnarja Thierryja balzam in centifolijsko mazilo. Zlasti ob poletni vročini in na potovanju ter izletih služi to splošno znano zanesljivo sredstvo v vseh slučajih izborna. Prava pomoč je to v sili pri pogostnih slabostih zaradi vročine, onesvečenju, zlasti ob času novega sadja in kumar tako razsajajoči koliki, krču, motenju prebave, prehlajenju, infekciji po slabi pitni vodi i. t. d. Mazilo je pa neuporabno pri razpraskanju, zmečkaninah, posnetju kože, za bule, žulje, rane i. t. d., zato naj se obe sredstvi nosita v zadostni meri seboj. Ne dajte si vsiliti ničvrednih fluidov in naslovite vsa naročila na lekarno A. Thierry v Pregradi pri Rogški Slatini.

Ker se čimdalje bolj draže živila, je skoro dolžnost opozarjati na živilo in poživilo, ki ga moremo pogrešati vsak dan manj, ki je pa ostalo vedno enako poceni, na Kathreinerjevo Kneippovo sladno kavo. Zrnata kava je kakor znano tako škodljiva za naše živce in pri tem kar nič redilna, zdravstveno tako dragoceni slad v Kathreinerjevi kavi, na polovico zmešan z zrnato kavo, pa daje ukusno in redilno kavino pijačo. Otrokom, ženskam, bolnikom in takim, ki okrevajo, bi se morala dajati le Kathreinerjevo Kneippovo sladna kava, ki ima priljubljani okus zrnate kave ter je obenem lahko prebavna in krvotvorna. Pripravlja naj se tako, kakor je povedano na zadnji strani izvornih zavojev, pri nakupovanju pa naj se jemlje le ti z varstveno znamko župnik Kneipp in z imenom Kathreiner. Resničen prihranek, okus in zdravje priporočajo rabo Kathreinerjeve Kneippove sladne kave v vsakem gospodinjstvu.

Stanje hranilnih vlog: **24 milijonov kron.**

Rezervni zaklad: **860.000 kron.**

Mestna hranilnica ljubljanska

v lastni hiši, Prešernove ulice 3, poprej na Mestnem trgu zraven rotovža,

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 4. ure popoldne, jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev. 26—2

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice.

Posoja se na zemljišča po 4 1/2%, na menice in na vrednostne listine pa po 5% na leto.

Vabilo

izrednemu občnemu zboru delegatov okrajne bolniške blagajne v Ljubljani.

Radi neke formalne napake je razveljavil mestni magistrat ljubljanski izvolitev funkcionarjev te blagajne na zadnjem občnem zboru dne 23. junija t. l.

Vsled tega se sklicuje

izredni občni zbor delegatov te blagajne na dan 1. avgusta 1907. leta ob 8. uri zvečer v veliko dvorano „Mestnega doma“.

DNEVNI RED:

1. Čitanje zapisnika zadnjega rednega občnega zbora.
2. Volitev:
  - a) upravnega odbora (12 članov in 6 namest.)
  - b) nadziralnega odseka (9 članov in 6 namest.)
  - c) razsodišča (9 članov in 2 namestnika).

Okrajna bolniška blagajna ljubljanska.

NB.: Brez legitimacije ni dovoljen nikomur vstop v dvorano (§ 29 blagajniških pravil).

V življenju nikdar več 600 komadov samo glđ. 1-65.

1 krasno pozlačena preciz. ura z verižico, s 3 letnim jamstvom, 1 moderna svilena kravata za gospode, 2 fina žepna roba, 1 prstan za gospode z imit. biserom, 1 elegantna broša (novost), 1 par gumbov z imit. briljanti, 1 žepno zrcalo, 1 denarnica, 1 par manšetnih gumbov, 3 naprski gumbi, vse double zlato s patentirano zaponi, 1 album 10 najlepših slik sveta, 3 saljivi predmeti, velika veselost za stare in mlade, 1 nikelnasti tintnik, 20 važnih dopisovalnih predmetov in še 500 raznih predmetov za dom neobhodno potrebnih. Vse skupaj z uro, ki je sama vredna tega denarja, velja samo **glđ. 1-95**. Pošilja proti povzetju, ali če se denar naprej vpošlje.

Dun. centr. razpošiljalnica, P. Lust, Krakov 463.

Kar ne ugaja, se zamenja.

Allein echter Balsam aus der Schutzengel-Apothek des A. Thierry in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Vsaka ponaredba in ponatis je kaznjivo.

Edino pravi **Thierryev balzam**

le z zeleno znamko nune. — 12 malih ali 6 dvojnih steklenic ali pa 1 velika specialna steklenica s patentnim zaklepom 5 K. 52—23

Thierryev centifolijno mazilo proti vsem, še tako starim ranam, vnetjem, poškodbam i. t. d., 2 lončka K 3-60. Razpošilja se le proti povzetju ali za naprej poslani denar.

Ti dve domači zdravili sta povsod znani in še od nekdaš sloveči.

Naročila se naj naslovljajo na:

Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rogški Slatini.

Zaloga večinoma po lekarnah. Knjižice s tisoči zahvalnih pisem zastoj in franko.

Delniška družba združenih pivovaren Žalec in Laški trg

Telefon št. 163.

v Ljubljani

Telefon št. 163.

izborna pivo v sodeih in steklenicah.

Telefon št. 187.

ZALOGA V SPODNJI ŠIŠKI.

Telefon št. 187.

26-6

Listek.

Hans Kirchsteiger:

Pod spovednim pečatom.

Z avtorjevim dovoljenjem poslovenil E. Kristan.
Dalje.

Globoko je moral sedaj novi župnik obžalovati, da je njegov predhodnik odrezal lep kos župnijske zemlje za šolski vrt. S tem, kar raste na onem zemljišču, bi lahko hranil še eno kravo. Stari župnik ga je res okradel in učitelji sede na njegovem, pa jih ne more niti pregnati. Zato pa tudi ne čakajo prijaznega pogleda od njega.

Otrokom pa ni treba šolske palače. Saj je sam hodil v staro malo šolo in je vendar postal velik gospod; staro poslopje bi moralo biti torej vsekakor dobro in njemu tedaj ne bi bilo treba plačevati doklad za šolo. Da mora tudi župnik plačevati šolske doklade, je sploh v nebo vpijoča krivica, ker nima župnik otrok, da bi jih pošiljal v šolo. Ali duhovništvo pač vedno preganjajo...

Tudi v ubožnici je bil danes prav žalosten dan. Stare Lenke, ki je sicer vedno prinašala bogate ostanke od pojedin, ni bilo več v župnišču. Da, ravno Lenka je bila kriva, da raste zdaj trava po poti od župnišča v ubožnico.

Starci so spremili Lenko na kolodvor in se tam ginljivo poslovili od nje. To se jim je vpisalo za demonstracijo proti novemu župniku, ki je dosegel izgon Lenke iz Gospojne in s tem so izgubili njegovo milost in dobrotelost.

Ali če se tudi danes niso smeli veseliti boljšega, z bogate mize odpadlega grizljeja, vendar niso bili tako siromašni, kakor ustanovitelj ubožnice, ki je, izgnan iz svoje cerkve, taval ob tej uri po tujini.

* * *

Še ni bil končan obed, ko je zaklical s stolpa zvon skozi odprta okna. Bilo je četrt na tri in ob treh je imela biti zopet posebna cerkvena slovesnost.

Mlinarja je prijela smrt njegovega otroka vendar za srce in kot krščanski mož je moral storiti že kaj posebnega za dušni blagor svoje Anke. Zato je dal kaj lepo na lim naslikati podobo svetega Janeza z Nepomuka in jo postaviti na most, s katerega je Anka skočila v vodo. Ta slika naj bi odrešila Ankino ubogo dušo. Kdorkoli pojde mimo nje, izmoli očenaš in te neštete molitve izprosijo sčasom pri Bogu odpuščanje za nesrečno samomorilko. Mlinar je bil dober kristjan, ki ni skrbel samo za živega sina, ampak tudi za mrtvo hčer.

Škof je izvedel tudi za to delo spoštovanja vrednega očeta prečastitega župnika in kaj ljubeznivo izrekel, da je pripravljen, sam slovesno blagosloviti sveto podobo. Seveda ga je vodila na skrivnem dobra postranska misel.

Bogati mlinar pač ne sprejme zastoj tako izvenrednega odlikovanja, temveč se izkaže hvaležnega in podari bogat dar za kak cerkveni namen.

Saj ni slutil, da je podoba namenjena spominu samomorilke; sicer jo gotovo ne bi bil blagoslovil, pa če bi se mu podarilo celi svet. Tudi za tako ceno ne bi prelomil zakonov svete cerkve. Ali vsegavednež je bil zopet navaden človek.

Ko je odbila tretja ura, se je pomikala dolga slovesna procesija ob glasnem zvenenju od cerkve k usodnemu mostu, na katerem je blagoslovil škof v popolnem ornatu sliko.

Peneč se in bobnajoč je tekel spodaj potok in je šumel: „Hudobneži! Ne pehajte najprej ljudi sem dol, pa vam ne bode treba postavljati takih slik. Ako ne bi bil naš Bog usmiljnejši od vas kratkovidnih ljudi, bi tudi take slike nič ne pomagale. Gospod škof, gospod škof, kje pa je mladi kaplan, ki mi je enkrat ugrabil tako cvetoče človeško življenje? Kje je? Kje je? Lepo ga pozdravljam; to je bil hraber mož in pravi duhovnik.“

Taka viharna, nerazumljiva vprašanja gorskega potoka pa je nadkričal glas škofa, ki je nagovoril mnogoštevilno verno ljudstvo po blagoslovu z gorečim govorom. O svetem Janezu nepomuškem je govoril, ki je bil svetel plamen na zvezdnem nebu cerkve. Tako lepo je govoril o sveti izpovedi in o spovednem pečatu, da je obhajala gospoda župnika poleg njega kar kurja polt.

Ako bi bil izrekel škof v svojem slavljenju svetega Janeza z Nepomuka ime župnika Hercoga, bi bil izkazal le resnici čast.

Škofu je dala sveta podoba priložnost, da je govoril o narodnosti in o Rimu, o Lutru in o krivoverstvu ter je končal:

„Podoba svetnika z Nepomuka na tem mostu je pa znamenje, da živi tukaj še prava vera in da ne najde krivoverstvo tukaj tal. In dokler ostanejo prebivalci te doline zvesti svoji cerkvi in njenim duhovnikom, odvrne bog vsako nesrečo od njih.“

S pravim navdušenjem je govoril škof in ljudstvo ga je pobožno poslušalo skoraj celo uro. Sedaj so vedeli ljudje, da stari župnik vendar ni bil pravi katoličan. Saj tak ni bil, kakršen bi moral biti duhovnik po škofovih besedah.

Po tem blagoslovu, ki mora ostati vsem nepozaben, so odšli ljudje večinoma domov. Le kmetje so se vrnili v gostilno, kjer je imel biti danes čitalniški shod. V cerkvi je bilo naznanjeno, da ga počasti sam škof.

Med tem pa je bil škof s številnim duhovništvom uljudno povabljen k mlinarju na južino v bližnji mlin. Škofov obisk je bil za mlinarja tako časten, da je obljubil, napraviti nad durmi mramorno ploščo, ki naj še po sto letih razglaša, da je prišla s škofom čast in sreča v ta dom.

Nekateri duhovniki so komaj premagali smeh nad ponosno lahkovernostjo, s katero je sprejel škof robato povzdigovanje. Malo da ni plakal radosti nad verno vdanim čaščenjem, katero je izkazoval ta mož slugi cerkve.

Na povratku je obiskal škof tudi še sodnega svetnika v njegovi vili. Mož, ki je hotel kot okrajni sodnik vreči kaplana Hercoga s hlapcem iz gostilne, je sprejel škofa ponižno pri vhodu v park. Odkritosrčno je obžaloval, da škofov želodec ni mogel sprejeti še druge južine. Tem očitneje pa je poljubil roko škofu, kateremu je imel predvsem zahvaliti, da ga je veleposestvo na njegovo povelje izvolilo v državni zbor.

Dalje prih.

KAVARNA

„Unione“ preje „Tedesco“ v Trstu

se priporoča cenjenim sodrugom najtopleje. Na razpolago so vsi važni in slovenski, italijanski in nemški listi. Vse pijače poceni. Napitnina je izključena.

POZORI!

POZORI!

Za K 2'50

dobi vsak krasno remontoir žepno uro, „Gloria“-srebro, sistem Roskopf patent, anker kolesje, 30 ur idoča za kar se 2 leti jamči, z

lepo pozlačeno, Pancer verižico, samo za K 2'50 3 komadi z verižicami K 7.— Razpošilja po povzetju tovar. zaloga švicarskih ur 24-7

S. Urbach, Krakov, št. 69.

Putniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in
zanesljivo potovati naj se obrnejo
na
Simona Kmetetza
v Ljubljani Kolobovarske ulice 20.
Krivoverstna Pojasnila daje se brezplačno.

Sodrugji, zahtevajte povsod „Rdeči Prapor“!

Prva domača slovenska pivovarna G. Auerjevih dedičev

32 v Ljubljani, Wolfove ulice št. 12

pod novim strokovnim vodstvom priporoča slavnemu občinstvu in spoštovanim gostilničarjem svoje novo varjeno, priznano izborna pivo v sodeih in steklenicah.

Ustanovljeno leta 1855.

Številka telefona 210.